4

THEMA 4 VAN 8

Kosten en break-even

Constante en variabele kosten, break-even, resultaat en winstverdeling

6 lessen · rekenopdrachten · examenopgave · eindquiz · antwoordmodel

Werkboek — naam: _____ klas: _____

Les 4.1 — Omzet en kosten

Leerdoel: Je berekent de omzet bij een gegeven verkoopprijs, je legt het verschil uit tussen constante en variabele kosten en je berekent de totale en de gemiddelde kosten.

Eindtermen: 25

Waar gaat het om?

Lina en Mees maken de begroting voor 2027. Ze verwachten 90.000 bowls te verkopen voor € 12 per stuk. Mees zegt: "Elke bowl kost ons maar € 4,20 aan ingrediënten, dus we verdienen € 7,80 per bowl." Lina twijfelt: de lonen, de huur van de keuken en de trucks moeten ook betaald worden, of ze nu veel of weinig verkopen. In deze les leer je de omzet berekenen en het verschil zien tussen kosten die meegaan met de afzet en kosten die dat niet doen.

Kerntheorie

Omzet

De **omzet** (de totale opbrengsten) is de verkoopprijs maal het aantal verkochte producten of diensten, de **afzet** :

omzet = verkoopprijs × afzet

Lina’s Bowls verwacht: € 12 × 90.000 = € 1.080.000 (exclusief btw).

Constante en variabele kosten

- **Constante kosten** veranderen niet als de afzet verandert (binnen een bepaalde periode en capaciteit). Ze lopen ook door als er niets wordt verkocht: huur, afschrijving, verzekeringen, het loon van vaste medewerkers.
- **Variabele kosten** veranderen mee met de afzet: hoe meer bowls, hoe meer ingrediënten en verpakkingen. Meestal zijn ze per product gelijk: de **variabele kosten per eenheid** .

totale kosten = constante kosten + variabele kosten per eenheid × afzet

Constante kosten van Lina’s Bowls bv, begroting 2027

Kostenpost	Per jaar
Loonkosten vaste medewerkers en directie	€ 468.000
Huur centrale keuken	€ 36.000
Afschrijving trucks en keukenapparatuur	€ 27.000
Standplaatsen en vergunningen	€ 21.600
Energie en brandstof (vast deel)	€ 18.400
Verzekeringen	€ 7.200
Marketing	€ 6.800
Totale constante kosten	€ 585.000

Fictieve, realistische bedragen. De variabele kosten zijn € 4,20 per bowl: ingrediënten, verpakking en betaalkosten.

Gemiddelde kosten

De **gemiddelde kosten** per eenheid zijn de totale kosten gedeeld door de afzet. Omdat de constante kosten over meer eenheden worden verdeeld, dalen de gemiddelde kosten als de afzet stijgt.

Kosten bij verschillende aantallen bowls (bedragen in euro's)

Afzet (bowls)	Constante kosten	Variabele kosten	Totale kosten	Gemiddeld per bowl
60.000	585.000	252.000	837.000	13,95
75.000	585.000	315.000	900.000	12,00
90.000	585.000	378.000	963.000	10,70

Hoe meer bowls, hoe lager de gemiddelde kosten: de constante kosten worden over meer bowls verdeeld.

Constant of variabel: het hangt ervan af

Niet elke kostensoort is altijd constant of altijd variabel. Het loon van een vaste kok is constant: Lina betaalt het ook in een rustige week. Het loon van een oproepkracht die alleen werkt als het druk is, gedraagt zich variabel. En als Lina een vierde truck koopt, stijgen de constante kosten in één keer: constante kosten zijn alleen constant zolang de capaciteit gelijk blijft.

Toepassen

Omzet, totale kosten en gemiddelde kosten

Een kapsalon verwacht dit jaar 4.200 knipbeurten te verkopen voor gemiddeld € 38 (exclusief btw). De constante kosten (huur, loon, afschrijving) zijn € 62.000 per jaar. De variabele kosten (shampoo, verf, handdoeken wassen) zijn € 6 per knipbeurt. Bereken de omzet, de totale kosten en de gemiddelde kosten per knipbeurt.

Uitwerking

1. Omzet: 4.200 × € 38 = € 159.600.
2. Totale kosten: € 62.000 + 4.200 × € 6 = € 62.000 + € 25.200 = € 87.200.
3. Gemiddelde kosten: € 87.200 / 4.200 ~ € 20,76 per knipbeurt.

Antwoord

Omzet € 159.600; totale kosten € 87.200; gemiddelde kosten € 20,76 per knipbeurt.

Veelgemaakte fout

De constante kosten per stuk als vast bedrag zien. De constante kosten per bowl zijn niet vast: ze dalen als er meer bowls worden verkocht. Alleen het totaal van de constante kosten blijft gelijk.

Omzet en winst verwarren. De omzet is wat er binnenkomt; de winst is wat er overblijft na aftrek van alle kosten.

Kernbegrippen

Afzet
Het aantal verkochte producten of diensten.

Omzet
Verkoopprijs × afzet; de totale opbrengsten.

Constante kosten
Kosten die niet veranderen als de afzet verandert, zoals huur en afschrijving.

Variabele kosten
Kosten die meegaan met de afzet, zoals grondstoffen en verpakking.

Totale kosten
Constante kosten + variabele kosten per eenheid × afzet.

Gemiddelde kosten
Totale kosten gedeeld door de afzet; dalen als de afzet stijgt.

Verwerkingsopdracht

Werk de opdrachten uit in je schrift of in de invulvelden.

1. Noem twee constante en twee variabele kosten van Lina’s Bowls.

2. Bereken de totale kosten en de omzet van Lina’s Bowls bij een afzet van 90.000 bowls.

3. Leg uit wat er mis is met de uitspraak van Mees: "We verdienen € 7,80 per bowl."

Oefeningen

Brons: Kennis & Begrip

1. Wat is het verschil tussen constante en variabele kosten?

2. Deel in als constante of variabele kosten voor een rijschool: a. lease van de lesauto’s; b. brandstof; c. huur van het kantoor; d. examengeld dat de rijschool per examen aan het CBR betaalt.

3. Waarom dalen de gemiddelde kosten per product als de afzet stijgt?

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Een fietsenmaker verwacht 1.800 reparaties voor gemiddeld € 45. Zijn constante kosten zijn € 28.000 per jaar; de variabele kosten (onderdelen) € 15 per reparatie. Bereken de omzet, de totale kosten en de gemiddelde kosten per reparatie (twee decimalen).

5. Gebruik opdracht 4. Bereken de gemiddelde kosten als de fietsenmaker 2.400 reparaties doet, en leg uit waarom die lager zijn.

6. Een fysiotherapiepraktijk verwacht 3.100 behandelingen van € 42. De constante kosten zijn € 70.000, de variabele kosten € 4,50 per behandeling. Bereken de omzet, de totale kosten en de gemiddelde kosten per behandeling (twee decimalen).

Goud: Analyse & Evaluatie — de uitdaging

7. Bij 1.200 klanten zijn de totale kosten van een schoonmaakbedrijf € 18.000 per maand, bij 1.500 klanten € 21.600. Bereken de variabele kosten per klant en de constante kosten per maand.

8. Lina’s Bowls betaalt koks met een vast contract en oproepkrachten die alleen werken als het druk is. Leg uit dat de loonkosten van Lina’s Bowls zowel constante als variabele kosten kunnen zijn.

Les 4.2 — Dekkingsbijdrage en break-even

Leerdoel: Je berekent de dekkingsbijdrage, de break-evenafzet en de break-evenomzet van een onderneming.

Eindtermen: 25

Waar gaat het om?

De bank vraagt Lina: "Hoeveel bowls moeten jullie volgend jaar minstens verkopen om geen verlies te maken?" Lina weet dat elke bowl € 7,80 overhoudt na de ingrediënten en de verpakking, en dat de constante kosten € 585.000 zijn. In deze les leer je het **break-evenpunt** berekenen: het punt waarop een onderneming precies quitte draait.

Kerntheorie

Dekkingsbijdrage

De **dekkingsbijdrage** per eenheid is de verkoopprijs min de variabele kosten per eenheid. Het is het bedrag dat elk verkocht product bijdraagt aan het betalen (dekken) van de constante kosten. Zijn alle constante kosten gedekt, dan is elke extra dekkingsbijdrage winst.

Break-evenafzet en break-evenomzet

De **break-evenafzet** is het aantal producten waarbij de totale opbrengsten precies gelijk zijn aan de totale kosten: het resultaat is nul. De **break-evenomzet** is de omzet die daarbij hoort. Verkoopt de onderneming meer, dan maakt ze winst; verkoopt ze minder, dan lijdt ze verlies.

Break-even bij Lina’s Bowls

	Formule	Lina’s Bowls
Dekkingsbijdrage per bowl	verkoopprijs - variabele kosten per eenheid	€ 12 - € 4,20 = € 7,80
Break-evenafzet	constante kosten / dekkingsbijdrage per eenheid	€ 585.000 / € 7,80 = 75.000 bowls
Break-evenomzet	break-evenafzet × verkoopprijs	75.000 × € 12 = € 900.000
Veiligheidsmarge	(verwachte afzet - break-evenafzet) / verwachte afzet × 100%	(90.000 - 75.000) / 90.000 ~ 16,7%

Break-evenomzet zonder de afzet

Een dienstverlener met veel verschillende diensten (een kapper met knippen, verven en föhnen) weet vaak alleen welk deel van de omzet aan variabele kosten opgaat. Dan bereken je de break-evenomzet direct:

break-evenomzet = constante kosten / (1 - variabele kosten als deel van de omzet)

Bij Lina’s Bowls is dat € 4,20 / € 12 = 0,35 van de omzet: € 585.000 / (1 - 0,35) = € 900.000. Dezelfde uitkomst.

Toepassen

De break-evenafzet van een rijschool

Een rijschool heeft € 84.000 constante kosten per jaar (lease van de auto's, verzekeringen, loon van de instructeurs). Een rijles kost € 55 (exclusief btw); de variabele kosten (brandstof, slijtage) zijn € 13 per les. Bereken de break-evenafzet en de break-evenomzet.

Uitwerking

1. Dekkingsbijdrage per les: € 55 - € 13 = € 42.
2. Break-evenafzet: € 84.000 / € 42 = 2.000 lessen.
3. Break-evenomzet: 2.000 × € 55 = € 110.000.

Antwoord

2.000 lessen en € 110.000 omzet. Bij meer dan 2.000 lessen maakt de rijschool winst.

Veelgemaakte fout

Delen door de verkoopprijs in plaats van de dekkingsbijdrage. Van elke verkochte bowl gaat € 4,20 op aan variabele kosten. Alleen de € 7,80 die overblijft, helpt de constante kosten te betalen.

De break-evenafzet niet naar boven afronden. Kom je uit op 1.428,6 producten, dan heb je er 1.429 nodig om quitte te spelen: met 1.428 lijd je nog een klein verlies.

Kernbegrippen

Dekkingsbijdrage
Verkoopprijs min variabele kosten per eenheid: het bedrag waarmee elke eenheid bijdraagt aan het dekken van de constante kosten.

Break-evenafzet
De afzet waarbij de totale opbrengsten gelijk zijn aan de totale kosten: constante kosten / dekkingsbijdrage per eenheid.

Break-evenomzet
De omzet bij de break-evenafzet.

Veiligheidsmarge
Hoeveel procent de afzet kan dalen voordat er verlies ontstaat: (verwachte afzet - break-evenafzet) / verwachte afzet × 100%.

Verwerkingsopdracht

Werk de opdrachten uit in je schrift of in de invulvelden.

1. Leg uit wat de dekkingsbijdrage van € 7,80 per bowl betekent.

---

2. Lina verhoogt de prijs naar € 13. Bereken de nieuwe break-evenafzet, en leg uit waarom die lager is.

3. Bereken de veiligheidsmarge bij de oorspronkelijke prijs en een verwachte afzet van 90.000 bowls, en leg uit wat die betekent.

Oefeningen

Brons: Kennis & Begrip

1. Wat is de break-evenafzet?

2. Een product kost € 25 en heeft € 9 variabele kosten. Wat is de dekkingsbijdrage per product?

3. Wat gebeurt er met de break-evenafzet als de constante kosten stijgen? Leg uit.

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Een escaperoom heeft € 48.000 constante kosten per jaar. Een spel kost € 29 per persoon; de variabele kosten zijn € 5 per persoon. Bereken de break-evenafzet en de break-evenomzet.

5. Een fysiotherapiepraktijk heeft € 96.000 constante kosten. De variabele kosten zijn 20% van de omzet. Bereken de break-evenomzet.

6. Een kinderfeestjesbedrijf rekent € 18 per kind; de variabele kosten zijn € 3,60 per kind. De constante kosten zijn € 36.000 per jaar. Het bedrijf verwacht 3.000 kinderen. Bereken de break-evenafzet, de break-evenomzet en de veiligheidsmarge (één decimaal).

Goud: Analyse & Evaluatie — de uitdaging

7. Gebruik opdracht 6. Het bedrijf huurt een tweede ruimte voor € 9.000 per jaar. Bereken de nieuwe break-evenafzet, en leg uit of het bedrijf bij een verwachte afzet van 3.000 kinderen nog winst maakt.

---

8. Een fietsverhuurder heeft € 30.000 constante kosten; een dag huur kost € 40 en de variabele kosten zijn € 12. Hij overweegt de variabele kosten te verlagen naar € 10 door goedkopere onderdelen te gebruiken. Bereken de break-evenafzet voor en na de verlaging, en noem een risico van de goedkopere onderdelen.

Les 4.3 — Break-even in een grafiek

Leerdoel: Je tekent en leest een break-evengrafiek met de totale opbrengsten en de totale kosten, en je leest er de break-evenafzet, winst en verlies uit af.

Eindtermen: 25

Waar gaat het om?

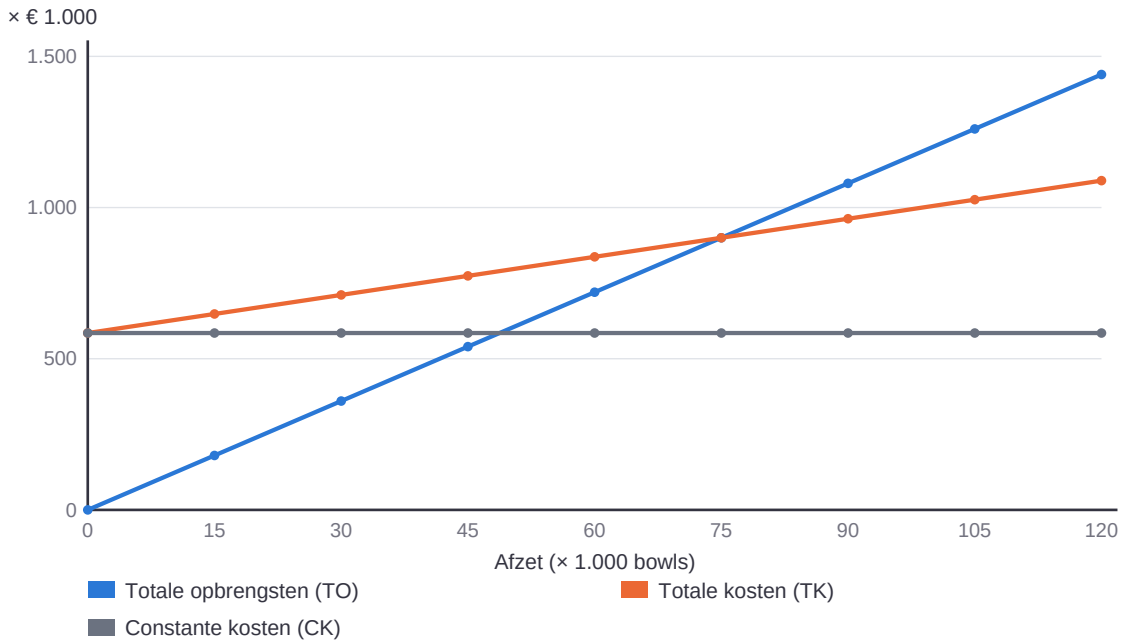
Lina wil de bank in één oogopslag laten zien hoe gevoelig het resultaat is voor de afzet. Een tabel met getallen werkt niet goed in een presentatie. Ze tekent een **break-evengrafiek** : één lijn voor de opbrengsten en één voor de kosten. In deze les leer je zo'n grafiek tekenen en lezen. Op het examen moet je er vaak iets in aflezen of zelf een lijn bijtekenen.

Kerntheorie

De break-evengrafiek

- Op de horizontale as staat de **afzet** , op de verticale as het **bedrag** in euro's.
- De **totale opbrengsten (TO)** beginnen in de oorsprong: bij 0 verkochte bowls is de omzet € 0. De lijn loopt steiler naarmate de prijs hoger is.
- De **constante kosten (CK)** zijn een horizontale lijn.
- De **totale kosten (TK)** beginnen bij de constante kosten en stijgen met de variabele kosten per eenheid.
- Waar TO en TK elkaar snijden, ligt het **break-evenpunt** . Links daarvan is TK hoger dan TO (verlies), rechts daarvan TO hoger dan TK (winst).

Break-evengrafiek Lina's Bowls, begroting 2027

TO = € 12 × afzet. TK = € 585.000 + € 4,20 × afzet. De lijnen snijden elkaar bij 75.000 bowls en € 900.000: het break-evenpunt.

Opbrengsten, kosten en resultaat bij verschillende afzetten

Afzet	TO	TK	Resultaat
0	€ 0	€ 585.000	- € 585.000
30.000	€ 360.000	€ 711.000	- € 351.000
60.000	€ 720.000	€ 837.000	- € 117.000
75.000	€ 900.000	€ 900.000	€ 0
90.000	€ 1.080.000	€ 963.000	€ 117.000
120.000	€ 1.440.000	€ 1.089.000	€ 351.000

Zo teken je een rechte lijn

TO en TK zijn rechte lijnen. Je hebt dus maar twee punten per lijn nodig. Neem de afzet 0 en een grote afzet, bijvoorbeeld 120.000 bowls. TO: (0; € 0) en (120.000; € 1.440.000). TK: (0; € 585.000) en (120.000; € 1.089.000). Trek een lijn door de twee punten.

Wat verschuift er als iets verandert?

- **Hogere prijs:** de TO-lijn wordt steiler; het break-evenpunt schuift naar links.
- **Hogere constante kosten:** de CK- en TK-lijn schuiven evenwijdig omhoog; het break-evenpunt schuift naar rechts.
- **Hogere variabele kosten per eenheid:** de TK-lijn wordt steiler; het break-evenpunt schuift naar rechts.

Toepassen

Aflezen en controleren

Gebruik de grafiek. a. Lees het resultaat af bij een afzet van 105.000 bowls, en controleer het met een berekening. b. Lina verhoogt de constante kosten met € 78.000 door een vierde truck. Bereken het nieuwe break-evenpunt en beschrijf wat er in de grafiek verandert.

Uitwerking

1. a. Bij 105.000 bowls: TO € 1.260.000 en TK € 585.000 + 105.000 × € 4,20 = € 1.026.000. Resultaat: € 234.000 winst; in de grafiek de afstand tussen de TO- en de TK-lijn.
2. b. Nieuwe constante kosten: € 585.000 + € 78.000 = € 663.000. Break-evenafzet: € 663.000 / € 7,80 = 85.000 bowls; break-evenomzet 85.000 × € 12 = € 1.020.000.
3. In de grafiek schuiven de CK- en de TK-lijn € 78.000 evenwijdig omhoog. De TK-lijn snijdt de TO-lijn nu verder naar rechts.

Antwoord

a. € 234.000 winst. b. Break-even bij 85.000 bowls en € 1.020.000 omzet; het snijpunt schuift naar rechts.

Veelgemaakte fout

De TK-lijn in de oorsprong laten beginnen. Bij een afzet van 0 zijn er wel constante kosten. De TK-lijn begint dus op de hoogte van de constante kosten.

De winst aflezen als de hoogte van de TO-lijn. De winst is het verschil tussen de TO- en de TK-lijn, niet de hoogte van één lijn.

Kernbegrippen

Break-evengrafiek

Grafiek met de totale opbrengsten en de totale kosten bij verschillende afzetten.

TO-lijn

Lijn van de totale opbrengsten; begint in de oorsprong.

TK-lijn

Lijn van de totale kosten; begint op de hoogte van de constante kosten.

Break-evenpunt

Het snijpunt van de TO- en de TK-lijn.

Verwerkingsopdracht

Werk de opdrachten uit in je schrift of in de invulvelden.

1. Lees in de grafiek het break-evenpunt af (afzet en omzet).

2. Bereken het resultaat bij 45.000 bowls, en beschrijf hoe je dat in de grafiek ziet.

3. Lina verlaagt de prijs naar € 11. Beschrijf wat er met de TO-lijn en het break-evenpunt gebeurt, en bereken de nieuwe break-evenafzet.

Oefeningen

Brons: Kennis & Begrip

1. Waarom begint de lijn van de totale opbrengsten in de oorsprong, en die van de totale kosten niet?

2. Hoe zie je in een break-evengrafiek of de onderneming winst of verlies maakt bij een bepaalde afzet?

3. Wat gebeurt er met de TK-lijn als de variabele kosten per eenheid stijgen?

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Een bijlesbureau rekent € 20 per bijles. De constante kosten zijn € 9.000 per jaar, de variabele kosten € 8 per les. Bereken de coördinaten van twee punten van de TO-lijn en twee punten van de TK-lijn, bij een afzet van 0 en van 2.000 lessen.

5. Gebruik opdracht 4. Bereken bij welke afzet de TO- en de TK-lijn elkaar snijden, en hoe hoog de omzet daar is.

6. Een hondenuitlaatservice rekent € 35 per wandeling; de variabele kosten zijn € 15 en de constante kosten € 24.000 per jaar. Bereken het break-evenpunt en het resultaat bij 2.000 wandelingen. Beschrijf waar je dat resultaat in de grafiek ziet.

Goud: Analyse & Evaluatie — de uitdaging

7. Gebruik opdracht 6. Vergelijk twee plannen: (A) de variabele kosten stijgen naar € 17 door een duurdere verzekering; (B) de prijs stijgt naar € 40. Bereken voor beide de break-evenafzet en beschrijf hoe de grafiek verandert.

8. Een leerling zegt: "In de break-evengrafiek zie je dat de winst steeds sneller stijgt als de afzet groter wordt." Leg uit of dit klopt.

Les 4.4 — Het begrote resultaat

Leerdoel: Je berekent het begrote resultaat voor en na winstbelasting, en de afzet die nodig is voor een gewenste winst.

Eindtermen: 25

Waar gaat het om?

De begroting van Lina's Bowls voor 2027 is bijna klaar. Lina en Mees verwachten 90.000 bowls te verkopen, ruim boven de break-evenafzet van 75.000. Maar hoeveel winst blijft er over als de Belastingdienst zijn deel heeft gehad? En Mees wil volgend jaar € 150.000 winst halen om een vierde truck te kunnen kopen: hoeveel bowls moeten ze dan verkopen? In deze les leer je het begrote resultaat berekenen, vóór en na winstbelasting.

Kerntheorie

Het begrote resultaat

Het **begrote resultaat** is de winst (of het verlies) die een onderneming voor een komende periode verwacht. Je kunt het op twee manieren berekenen; de uitkomst is gelijk:

- resultaat = omzet - variabele kosten - constante kosten
- resultaat = afzet × dekkingsbijdrage per eenheid - constante kosten

Lina's Bowls: 90.000 × € 7,80 - € 585.000 = € 117.000. Dat is ook (90.000 - 75.000) × € 7,80: elke bowl boven de break-evenafzet levert € 7,80 winst op.

Begrote resultatenrekening Lina's Bowls bv, 2027

	Bedrag
Omzet (90.000 × € 12)	€ 1.080.000
Variabele kosten (90.000 × € 4,20)	- € 378.000
Totale dekkingsbijdrage	€ 702.000
Constante kosten	- € 585.000
Resultaat vóór belasting	€ 117.000
Vennootschapsbelasting (19%)	- € 22.230
Resultaat na belasting	€ 94.770

Resultaat vóór en na winstbelasting

Over de winst betaalt een onderneming **winstbelasting** . Bij een bv of nv is dat de vennootschapsbelasting; bij een eenmanszaak of vof betalen de eigenaren inkomstenbelasting.

resultaat na belasting = resultaat vóór belasting - winstbelasting

Winstbelasting in 2026

Rechtsvorm	Belasting over de winst
Bv en nv	Vennootschapsbelasting: 19% tot € 200.000, 25,8% daarboven
Eenmanszaak en vof	Inkomstenbelasting box 1 van de eigenaar(s), na ondernemersaftrek en mkb-winstvrijstelling (thema 2)

Bron: KVK, tarieven 2026. Op het examen krijg je het tarief altijd gegeven.

Welke afzet is nodig voor een gewenste winst?

Wil een onderneming een bepaalde winst halen, dan moet de totale dekkingsbijdrage niet alleen de constante kosten dekken, maar ook die winst opleveren:

benodigde afzet = (constante kosten + gewenste winst vóór belasting) / dekkingsbijdrage per eenheid

Is de gewenste winst na belasting gegeven, reken die dan eerst om naar winst vóór belasting.

Toepassen

Het resultaat van een escaperoom

Escape Rooms Zwolle bv verwacht volgend jaar 5.200 spelers. Een spel kost € 28 per persoon; de variabele kosten zijn € 7 per persoon en de constante kosten € 71.400. Bereken het begrote resultaat vóór en na vennootschapsbelasting (19%).

Uitwerking

1. Dekkingsbijdrage: € 28 - € 7 = € 21 per speler.
2. Resultaat vóór belasting: 5.200 × € 21 - € 71.400 = € 109.200 - € 71.400 = € 37.800.
3. Vennootschapsbelasting: 19% × € 37.800 = € 7.182. Resultaat na belasting: € 37.800 - € 7.182 = € 30.618.

Antwoord

Vóór belasting € 37.800, na belasting € 30.618.

Hoeveel bowls voor € 150.000 winst?

Mees wil in 2027 € 150.000 winst vóór belasting halen. Bereken hoeveel bowls Lina’s Bowls dan moet verkopen.

Uitwerking

1. Benodigde totale dekkingsbijdrage: € 585.000 + € 150.000 = € 735.000.
2. Benodigde afzet: € 735.000 / € 7,80 ~ 94.230,8 bowls.
3. Afronden naar boven: 94.231 bowls (bij 94.230 haal je de € 150.000 net niet).

Antwoord

94.231 bowls: 4.231 meer dan begroot.

Veelgemaakte fout

Belasting over de omzet berekenen. Winstbelasting gaat over het resultaat vóór belasting, niet over de omzet of de dekkingsbijdrage.

Een gewenste winst na belasting optellen bij de constante kosten. Reken eerst terug naar de winst vóór belasting: bij 19% is € 150.000 na belasting € 150.000 / 0,81 ~ € 185.185 vóór belasting.

Kernbegrippen

Begroot resultaat

Het resultaat dat een onderneming vooraf verwacht voor een komende periode.

Resultaat vóór belasting

Omzet min alle kosten.

Winstbelasting

Belasting over de winst: vennootschapsbelasting (bv, nv) of inkomstenbelasting (eenmanszaak, vof).

Resultaat na belasting

Resultaat vóór belasting min de winstbelasting.

Verwerkingsopdracht

Werk de opdrachten uit in je schrift of in de invulvelden.

1. Laat met de break-evenafzet zien dat het begrote resultaat € 117.000 is.

2. Bereken het resultaat vóór en na belasting als Lina’s Bowls maar 80.000 bowls verkoopt.

3. Mees wil € 150.000 winst ná belasting (19%). Bereken hoeveel bowls daarvoor nodig zijn.

Oefeningen

Brons: Kennis & Begrip

1. Welke winstbelasting betaalt een bv, en welke de eigenaar van een eenmanszaak?

2. Schrijf de formule op voor de afzet die nodig is om een gewenste winst vóór belasting te halen.

3. Een onderneming verkoopt 500 eenheden boven de break-evenafzet. De dekkingsbijdrage is € 30. Hoe groot is de winst vóór belasting?

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Een bv die schoonmaakdiensten levert, verwacht 2.600 opdrachten van € 65; de variabele kosten zijn € 18 per opdracht en de constante kosten € 78.000. Bereken het resultaat vóór en na vennootschapsbelasting (19%).

5. Gebruik opdracht 4. Hoeveel opdrachten zijn nodig voor een winst vóór belasting van € 60.000?

6. Een bv maakt € 260.000 winst vóór belasting. Bereken de vennootschapsbelasting (2026) en het resultaat na belasting.

Goud: Analyse & Evaluatie — de uitdaging

7. Gebruik opdracht 4. De bv wil € 40.000 winst ná belasting (19%). Bereken het aantal opdrachten dat nodig is.

8. Een zzp-fotograaf (eenmanszaak) verwacht € 52.000 winst. Hij voldoet aan het urencriterium en is geen starter. Bereken zijn resultaat na inkomstenbelasting (2026, zonder heffingskortingen). Gebruik: zelfstandigenaftrek € 1.200, mkb-winstvrijstelling 12,70%, box 1: 35,75% tot € 38.883 en 37,56% daarboven.

Les 4.5 — Gerealiseerd resultaat en verschillen

Leerdoel: Je berekent het gerealiseerde resultaat voor en na winstbelasting, en de invloed van een verandering van prijs, afzet en kosten op het resultaat.

Eindtermen: 25

Waar gaat het om?

2027 is voorbij. Lina's Bowls begrootte € 117.000 winst vóór belasting, maar het werd € 48.700. Mees vindt dat het aan de kortingsactie in de winter lag; Lina denkt dat de dure ingrediënten de boosdoener waren. Wie heeft gelijk? In deze les leer je het gerealiseerde resultaat berekenen en uitzoeken hoeveel elke oorzaak het resultaat heeft veranderd.

Kerntheorie

Begroot en gerealiseerd resultaat

Het **begrote resultaat** is wat de onderneming vooraf verwachtte. Het **gerealiseerde resultaat** (het werkelijke resultaat) berekent ze achteraf met de werkelijke afzet, prijzen en kosten. Het verschil laat zien hoe goed de planning was, en waar de onderneming moet bijsturen.

Lina's Bowls bv, 2027: begroot en werkelijk

	Begroot	Werkelijk
Afzet (bowls)	90.000	86.000
Gemiddelde verkoopprijs	€ 12,00	€ 11,80
Variabele kosten per bowl	€ 4,20	€ 4,35
Omzet	€ 1.080.000	€ 1.014.800
Variabele kosten	- € 378.000	- € 374.100
Constante kosten	- € 585.000	- € 592.000
Resultaat vóór belasting	€ 117.000	€ 48.700
Vennootschapsbelasting (19%)	- € 22.230	- € 9.253
Resultaat na belasting	€ 94.770	€ 39.447

De gemiddelde prijs was lager door een kortingsactie in de winter; de ingrediënten werden duurder; de energiekosten vielen hoger uit.

Verschillen verklaren

Je zoekt per oorzaak uit hoeveel die het resultaat heeft veranderd:

- **Afzet:** het verschil in afzet × de begrote dekkingsbijdrage per eenheid.
- **Verkoopprijs:** de werkelijke afzet × het verschil in prijs.
- **Variabele kosten:** de werkelijke afzet × het verschil in variabele kosten per eenheid.
- **Constante kosten:** begrote min werkelijke constante kosten.

Samen moeten de verschillen precies het totale verschil opleveren. Zo controleer je je berekening.

Waar komt het verschil van - € 68.300 vandaan?

Oorzaak	Berekening	Effect op het resultaat
Minder bowls verkocht	(86.000 - 90.000) × € 7,80 (begrote dekkingsbijdrage)	- € 31.200
Lagere verkoopprijs	86.000 × (€ 11,80 - € 12,00)	- € 17.200
Hogere variabele kosten per bowl	86.000 × (€ 4,20 - € 4,35)	- € 12.900
Hogere constante kosten	€ 585.000 - € 592.000	- € 7.000
Totaal		- € 68.300

Controle: € 48.700 - € 117.000 = - € 68.300.

Wat als? De invloed van één verandering op het begrote resultaat (€ 117.000)

Verandering	Nieuw resultaat vóór belasting	Verschil
Prijs 5% hoger (€ 12,60)	90.000 × € 8,40 - € 585.000 = € 171.000	+ € 54.000
Variabele kosten 10% hoger (€ 4,62)	90.000 × € 7,38 - € 585.000 = € 79.200	- € 37.800
Afzet 10% lager (81.000)	81.000 × € 7,80 - € 585.000 = € 46.800	- € 70.200

Een kleine prijsverandering heeft een groot effect, omdat de hele prijsverhoging winst is. In werkelijkheid daalt bij een hogere prijs vaak ook de afzet.

Toepassen

Het gerealiseerde resultaat van een kapsalon

Een kapsalon (bv) begrootte 4.200 knipbeurten van € 38 met € 6 variabele kosten en € 62.000 constante kosten. In werkelijkheid waren het 4.000 knipbeurten van gemiddeld € 39, met € 6,50 variabele kosten en € 63.500 constante kosten. Bereken het begrote en het gerealiseerde resultaat vóór en na vennootschapsbelasting (19%).

Uitwerking

1. Begroot: 4.200 × (€ 38 - € 6) - € 62.000 = € 134.400 - € 62.000 = € 72.400; na belasting € 72.400 - € 13.756 = € 58.644.
2. Gerealiseerd: 4.000 × (€ 39 - € 6,50) - € 63.500 = € 130.000 - € 63.500 = € 66.500.
3. Vennootschapsbelasting: 19% × € 66.500 = € 12.635; na belasting € 53.865.

Antwoord

Begroot € 72.400 (na belasting € 58.644); gerealiseerd € 66.500 (na belasting € 53.865).

Veelgemaakte fout

Bij het afzetverschil de werkelijke dekkingsbijdrage gebruiken. Reken het afzetverschil met de begrote dekkingsbijdrage; de prijs- en kostenverschillen reken je met de werkelijke afzet. Anders tel je een deel dubbel.

Een kostenstijging als positief verschil noteren. Hogere kosten verlagen het resultaat: het effect is negatief.

Kernbegrippen

Gerealiseerd resultaat

Het werkelijke resultaat, achteraf berekend met de werkelijke afzet, prijzen en kosten.

Verschillenanalyse

Het verklaren van het verschil tussen het begrote en het gerealiseerde resultaat, per oorzaak: afzet, prijs, variabele kosten en constante kosten.

Verwerkingsopdracht

Werk de opdrachten uit in je schrift of in de invulvelden.

1. Laat met een berekening zien dat het gerealiseerde resultaat van Lina’s Bowls € 48.700 vóór en € 39.447 na belasting is.

2. Mees en Lina noemen elk één oorzaak. Leg met de verschillenanalyse uit wie gelijk heeft.

3. Bereken voor de kapsalon uit het voorbeeld de vier verschillen, en controleer of ze samen het totale verschil geven.

Oefeningen

Brons: Kennis & Begrip

1. Wat is het verschil tussen het begrote en het gerealiseerde resultaat?

2. Noem vier oorzaken waardoor het gerealiseerde resultaat kan afwijken van het begrote.

3. De variabele kosten per eenheid vallen € 0,50 hoger uit dan begroot. De werkelijke afzet is 10.000. Wat is het effect op het resultaat?

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Een schoonmaakbedrijf (bv) begrootte 2.600 opdrachten van € 65 met € 18 variabele kosten en € 78.000 constante kosten. Werkelijk: 2.450 opdrachten van € 66, € 18,50 variabele kosten en € 80.200 constante kosten. Bereken het begrote en het gerealiseerde resultaat vóór belasting, en het verschil.

5. Gebruik opdracht 4. Bereken de vier verschillen (afzet, prijs, variabele kosten, constante kosten) en controleer of ze samen het totale verschil geven.

6. Gebruik opdracht 4. Bereken het gerealiseerde resultaat na vennootschapsbelasting (19%).

Goud: Analyse & Evaluatie — de uitdaging

7. Een escaperoom begrootte 5.200 spelers van € 28 (variabele kosten € 7, constante kosten € 71.400). Door een prijsverhoging naar € 30 kwamen er maar 4.800 spelers. Bereken het begrote en het gerealiseerde resultaat, en beoordeel of de prijsverhoging verstandig was.

8. In de tabel "Wat als?" levert een prijsverhoging van 5% Lina’s Bowls € 54.000 extra winst op. Lina verwacht echter dat de afzet dan daalt van 90.000 naar 84.000 bowls. Bereken het resultaat bij een prijs van € 12,60 en 84.000 bowls, en leg uit waarom de "Wat als?"-tabel te optimistisch was.

Les 4.6 — Wie krijgt de winst?

Leerdoel: Je stelt de resultaatverdeling op van een bv (vennootschapsbelasting, reserves en dividend) en van een vof.

Eindtermen: 25

Waar gaat het om?

Lina wil de winst van 2027 zoveel mogelijk in het bedrijf houden: ze spaart voor een vierde truck. Mees wil graag een flink dividend: hij heeft een huis gekocht. Op de aandeelhoudersvergadering moeten ze samen beslissen. In deze les leer je hoe de winst van een onderneming wordt verdeeld, en waarom de keuze tussen reserveren en uitkeren ertoe doet.

Kerntheorie

Resultaatverdeling

De **resultaatverdeling** (winstverdeling) laat zien waar het resultaat naartoe gaat. Bij een bv gaat eerst de vennootschapsbelasting eraf. Over het resultaat na belasting beslist de **aandeelhoudersvergadering** :

- **Reserveren:** de winst blijft in de bv en vergroot het eigen vermogen. Daarmee kan de bv investeren of tegenvallers opvangen.
- **Dividend uitkeren:** de aandeelhouders krijgen een deel van de winst, naar verhouding van hun aandelen. Over dividend betaalt de aandeelhouder box 2-belasting (in 2026 24,5% tot € 68.843).

Resultaatverdeling van een bv

1. Resultaat vóór belasting: omzet min alle kosten ->
2. Vennootschapsbelasting: naar de Belastingdienst ->
3. Resultaat na belasting: de aandeelhoudersvergadering beslist over de verdeling ->
4. Reserveren of uitkeren: een deel blijft in de bv (reserves), een deel gaat als dividend naar de aandeelhouders

Begrote resultaatverdeling Lina’s Bowls bv, 2027

	Bedrag
Resultaat vóór belasting	€ 117.000
Vennootschapsbelasting (19%)	- € 22.230
Resultaat na belasting	€ 94.770
Toevoeging aan de reserves (50%)	€ 47.385
Dividend (50%)	€ 47.385
waarvan Lina (60% van de aandelen)	€ 28.431
waarvan Mees (40% van de aandelen)	€ 18.954

Lina bracht € 30.000 in en Mees € 20.000; daarom heeft Lina 60% en Mees 40% van de aandelen.

Wie krijgt de winst?

Rechtsvorm	Verdeling van de winst
Eenmanszaak	De hele winst is van de eigenaar; hij betaalt er inkomstenbelasting over.
Vof	Volgens het contract: vaak eerst een arbeidsvergoeding en interest over de inbreng, de rest volgens een afgesproken verdeling (thema 2).
Bv en nv	Na vennootschapsbelasting beslist de aandeelhoudersvergadering: reserveren en/of dividend uitkeren, naar verhouding van het aantal aandelen.
Stichting en vereniging	Er wordt niets uitgekeerd: het overschot blijft in de organisatie, voor haar doel.

Reserveren of uitkeren?

Reserveren maakt de bv sterker: meer eigen vermogen, minder lenen bij de bank, makkelijker investeren. Uitkeren beloont de aandeelhouders voor hun risico, en kan nodig zijn om nieuwe aandeelhouders te trekken. Bij een beursgenoteerde nv letten beleggers sterk op het dividend. Een winstdeling voor het personeel is iets anders: dat is een beloning (thema 3) en telt als kosten, vóórdat de winst wordt berekend.

Toepassen

Resultaatverdeling bij een bv met veel winst

Een bv maakt € 260.000 winst vóór belasting. De aandeelhoudersvergadering besluit 30% van de winst na belasting te reserveren en de rest als dividend uit te keren. Er zijn 50.000 aandelen. Bereken het dividend per aandeel (twee decimalen).

Uitwerking

1. Vennootschapsbelasting: 19% × € 200.000 + 25,8% × € 60.000 = € 38.000 + € 15.480 = € 53.480. Na belasting: € 206.520.
2. Reserveren: 30% × € 206.520 = € 61.956. Dividend: € 206.520 - € 61.956 = € 144.564.
3. Dividend per aandeel: € 144.564 / 50.000 = € 2,89.

Antwoord

€ 2,89 per aandeel (afgerond; precies € 2,89128).

Veelgemaakte fout

Het dividend verdelen over de winst vóór belasting. Dividend wordt betaald uit de winst ná vennootschapsbelasting.

Dividend gelijk verdelen over de aandeelhouders. Het dividend gaat naar verhouding van het aantal aandelen, niet per persoon.

Kernbegrippen

Resultaatverdeling

Overzicht van waar het resultaat naartoe gaat: belasting, reserves, dividend of de eigenaren.

Reserveren

Winst in de onderneming laten; het eigen vermogen groeit.

Dividend

Het deel van de winst na belasting dat een bv of nv uitkeert aan de aandeelhouders, naar verhouding van hun aandelen.

Dividend per aandeel

Het totale dividend gedeeld door het aantal aandelen.

Verwerkingsopdracht

Werk de opdrachten uit in je schrift of in de invulvelden.

1. Lina krijgt € 28.431 dividend. Bereken hoeveel box 2-belasting ze betaalt en wat ze overhoudt.

2. Het werkelijke resultaat na belasting over 2027 was € 39.447 (les 4.5). Verdeel dat op dezelfde manier: 50% dividend. Hoeveel krijgen Lina en Mees?

3. Geef een argument van Lina voor reserveren en een argument van Mees voor uitkeren.

Oefeningen

Brons: Kennis & Begrip

1. Wie beslist bij een bv over de verdeling van de winst na belasting?

2. Wat betekent het als een bv winst reserveert?

3. Waarom keert een stichting geen winst uit?

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Een bv maakt € 150.000 winst vóór belasting. De AVA keert 60% van de winst na belasting uit als dividend. Er zijn 30.000 aandelen. Bereken het dividend per aandeel en het bedrag dat naar de reserves gaat.

---

5. Een vof van twee vennoten maakt € 96.000 winst. Elk krijgt € 30.000 arbeidsvergoeding en 4% interest over zijn inbreng (A € 25.000, B € 15.000). De rest wordt gelijk verdeeld. Stel de winstverdeling op.

---

6. Een bv met twee aandeelhouders (70% en 30% van de aandelen) maakt € 80.000 winst vóór belasting. De AVA reserveert 25% van de winst na belasting. Bereken het dividend voor elke aandeelhouder.

Goud: Analyse & Evaluatie — de uitdaging

7. Een directeur-grootaandeelhouder krijgt € 90.000 dividend. Bereken de box 2-belasting (2026: 24,5% tot € 68.843, 31% daarboven) en leg uit waarom hij misschien liever een deel van de winst in de bv laat.

---

8. Een vof maakt € 70.000 winst. Elke vennoot krijgt € 28.000 arbeidsvergoeding en 5% interest over zijn inbreng (A € 40.000, B € 10.000). De rest wordt verdeeld naar verhouding 60 : 40. Stel de winstverdeling op, en leg uit waarom de vennoten eerst een arbeidsvergoeding en interest afspreken.

Rekenopdrachten

Reken met de begrippen en formules uit dit thema. Schrijf je berekening volledig uit: op het examen krijg je punten voor de berekening, niet alleen voor de uitkomst.

Basis

1. Een fietsenmaker doet 1.500 reparaties voor gemiddeld € 52. Bereken de omzet.

Antwoord (€): _____

2. Constante kosten € 45.000, variabele kosten € 8 per eenheid, afzet 3.000. Bereken de totale kosten.

Antwoord (€): _____

3. Gebruik opdracht 2. Bereken de gemiddelde kosten per eenheid.

Antwoord (€): _____

4. Een dienst kost € 75; de variabele kosten zijn € 27. Bereken de dekkingsbijdrage per dienst.

Antwoord (€): _____

5. Gebruik opdracht 4. De constante kosten zijn € 57.600. Bereken de break-evenafzet.

Antwoord (diensten): _____

6. Gebruik opdracht 4 en 5. Bereken de break-evenomzet.

Antwoord (€): _____

7. Een kapsalon heeft € 54.000 constante kosten. De variabele kosten zijn 25% van de omzet. Bereken de break-evenomzet.

Antwoord (€): _____

8. Een sportschool heeft € 120.000 constante kosten en een dekkingsbijdrage van € 300 per lid per jaar. Hoeveel leden zijn nodig om break-even te draaien?

Antwoord (leden): _____

9. Een onderneming verwacht 2.500 eenheden te verkopen; de break-evenafzet is 2.000. Bereken de veiligheidsmarge.

Antwoord (%): _____

10. Afzet 6.000, verkoopprijs € 22, variabele kosten € 9, constante kosten € 51.000. Bereken het resultaat vóór belasting.

Antwoord (€): _____

11. Gebruik opdracht 10. De onderneming is een bv. Bereken het resultaat na vennootschapsbelasting (19%).

Antwoord (€): _____

12. Een bv heeft € 64.800 winst na belasting. Ze reserveert 40% en keert de rest uit over 12.000 aandelen. Bereken het dividend per aandeel.

Antwoord (€): _____

Examenniveau

13. Constante kosten € 51.000, dekkingsbijdrage € 13 per eenheid. Hoeveel eenheden zijn nodig voor een winst vóór belasting van € 40.000?

Antwoord (eenheden): _____

14. Een bv met € 240.000 constante kosten en een dekkingsbijdrage van € 15 wil € 81.000 winst ná vennootschapsbelasting (19%). Hoeveel eenheden zijn nodig?

Antwoord (eenheden): _____

15. Begroot: 5.000 eenheden, prijs € 40, variabele kosten € 16, constante kosten € 90.000. Werkelijk: 4.600 eenheden, prijs € 41, variabele kosten € 16,50, constante kosten € 92.000. Bereken het verschil tussen het gerealiseerde en het begrote resultaat vóór belasting (een daling als negatief getal).

Antwoord (€): _____

16. Gebruik opdracht 15. Bereken het effect van de lagere afzet op het resultaat (met de begrote dekkingsbijdrage; een daling als negatief getal).

Antwoord (€): _____

17. Een bv maakt € 230.000 winst vóór belasting. Bereken de winst na vennootschapsbelasting (2026: 19% tot € 200.000, 25,8% daarboven).

Antwoord (€): _____

Examenopgave: Catering bij Lina’s Bowls

8 vragen · 16 punten · ongeveer 51 minuten

Lina’s Bowls bv begint in 2028 met een nieuwe dienst: lunchcatering voor bedrijven. Een klant bestelt een lunch voor een groep, en Lina’s Bowls bereidt en bezorgt de bowls. Voor de catering neemt de bv een extra kok in vaste dienst en koopt ze een bestelbus. Mees maakt een begroting voor de cateringdienst (informatiebron 1). Aan het eind van 2028 vergelijkt hij de begroting met de werkelijke cijfers (informatiebron 2). Alle bedragen zijn exclusief btw.

Informatiebron 1

Begroting cateringdienst 2028

	Begroot
Verwacht aantal personen	8.000
Prijs per persoon	€ 16,00
Variabele kosten per persoon (ingrediënten en bezorging)	€ 5,60
Constante kosten (loon extra kok, afschrijving bus, verzekering)	€ 62.400

Informatiebron 2

Werkelijke cijfers cateringdienst 2028

	Werkelijk
Aantal personen	7.200
Gemiddelde prijs per persoon	€ 16,50
Variabele kosten per persoon	€ 5,90
Constante kosten	€ 63.000
Resultaat vóór belasting van de hele bv (trucks en catering)	€ 148.000

De vennootschapsbelasting is 19% over de winst tot € 200.000. Lina heeft 60% en Mees 40% van de aandelen.

Vraag 1 (2 punten)

Leg uit dat het loon van de extra kok tot de constante kosten behoort en de bezorgkosten tot de variabele kosten.

Vraag 2 (2 punten)

Bereken de break-evenafzet en de break-evenomzet van de cateringdienst.

Vraag 3 (2 punten)

Mees tekent een break-evengrafiek met een horizontale as tot 10.000 personen. Bereken voor de lijn van de totale opbrengsten en de lijn van de totale kosten de waarde bij 0 en bij 10.000 personen.

Vraag 4 (2 punten)

Bereken het begrote resultaat vóór belasting van de cateringdienst.

Vraag 5 (2 punten)

Bereken het gerealiseerde resultaat vóór belasting van de cateringdienst in 2028.

Vraag 6 (3 punten)

Het gerealiseerde resultaat is € 7.480 lager dan begroot. Bereken hoeveel de afzet, de prijs, de variabele kosten en de constante kosten elk aan dit verschil hebben bijgedragen.

Vraag 7 (2 punten)

De aandeelhoudersvergadering besluit 40% van de winst na belasting van de hele bv te reserveren en de rest als dividend uit te keren. Bereken het dividend voor Lina.

Vraag 8 (1 punt)

Mees wil volgend jaar een tweede cateringbus kopen. Geef een argument om dan meer winst te reserveren.

Eindquiz

1. Een schoonmaakbedrijf doet 800 opdrachten van € 60. Wat is de omzet?

A. € 860

B. € 13,33

C. € 4.800

D. € 48.000

2. Welke kosten zijn constant voor een rijschool?

A. Het examengeld per leerling

B. De slijtage per gereden kilometer

C. De lease van de lesauto’s

D. De brandstof

3. Wat gebeurt er met de gemiddelde kosten per eenheid als de afzet stijgt?

A. Ze stijgen, omdat de variabele kosten stijgen.

B. Ze worden gelijk aan de constante kosten.

C. Ze dalen, omdat de constante kosten over meer eenheden worden verdeeld.

D. Ze blijven gelijk.

4. Wat is de dekkingsbijdrage per eenheid?

A. Verkoopprijs min variabele kosten per eenheid

B. Verkoopprijs min gemiddelde kosten

C. Omzet min constante kosten

D. Constante kosten gedeeld door de afzet

5. Constante kosten € 60.000, prijs € 50, variabele kosten € 20. Wat is de break-evenafzet?

A. 3.000

B. 857

C. 1.200

D. 2.000

6. Gebruik de vorige vraag. Wat is de break-evenomzet?

A. € 40.000

B. € 150.000

C. € 100.000

D. € 60.000

7. Constante kosten € 40.000, variabele kosten 20% van de omzet. Wat is de break-evenomzet?

A. € 48.000

B. € 50.000

C. € 32.000

D. € 200.000

8. Waar begint de lijn van de totale kosten in een break-evengrafiek?

A. Op de hoogte van de constante kosten

B. Bij het break-evenpunt

C. In de oorsprong

D. Op de hoogte van de variabele kosten per eenheid

9. De verkoopprijs stijgt. Wat gebeurt er in de break-evengrafiek?

A. De TK-lijn schuift omhoog.

B. Het break-evenpunt schuift naar rechts.

C. De CK-lijn wordt steiler.

D. De TO-lijn wordt steiler en het break-evenpunt schuift naar links.

10. Een onderneming verkoopt 300 eenheden boven de break-evenafzet; de dekkingsbijdrage is € 25. Wat is de winst?

A. € 7.500

B. Dat kun je niet berekenen zonder de constante kosten.

C. € 25

D. € 300

11. Een bv maakt € 50.000 winst vóór belasting. Wat is de winst na vennootschapsbelasting (19%)?

A. € 31.000

B. € 40.500

C. € 9.500

D. € 50.000

12. Constante kosten € 30.000, dekkingsbijdrage € 10. Hoeveel eenheden zijn nodig voor € 20.000 winst vóór belasting?

A. 2.000

B. 3.000

C. 5.000

D. 1.000

13. Wat is het gerealiseerde resultaat?

A. Het resultaat dat vooraf werd verwacht

B. Het resultaat bij de break-evenafzet

C. Het resultaat na winstbelasting

D. Het resultaat achteraf, met de werkelijke afzet, prijzen en kosten

14. Begroot 1.000 eenheden, werkelijk 900. Begrote dekkingsbijdrage € 20. Wat is het afzeteffect op het resultaat?

A. - € 2.000

B. - € 100

C. - € 18.000

D. + € 2.000

15. De werkelijke afzet is 4.000 en de variabele kosten per eenheid zijn € 1 hoger dan begroot. Wat is het effect op het resultaat?

A. Geen effect: variabele kosten zijn geen kosten.

B. - € 4.000

C. + € 4.000

D. - € 1

16. Wie beslist bij een bv over het dividend?

A. De Belastingdienst

B. De ondernemingsraad

C. De aandeelhoudersvergadering

D. De raad van toezicht

17. Uit welke winst wordt dividend betaald?

A. Uit de winst vóór belasting

B. Uit de totale dekkingsbijdrage

C. Uit de omzet

D. Uit de winst na vennootschapsbelasting

18. Een bv keert € 30.000 dividend uit. Aandeelhouder A heeft 75% van de aandelen. Hoeveel krijgt A?

A. € 22.500

B. € 7.500

C. € 30.000

D. € 15.000

Antwoordmodel

Voor de docent, of voor zelfcontrole: alle antwoorden bij dit werkboek.

Eindquiz — antwoordsleutel

1. D 2. C 3. C 4. A 5. D 6. C 7. B 8. A 9. D 10. A 11. B 12. C 13. D 14. A 15. B 16. C 17. D 18. A

Rekenopdrachten — antwoorden

1. 78.000 €

1.500 × € 52 = € 78.000.

2. 69.000 €

€ 45.000 + 3.000 × € 8 = € 69.000.

3. 23 €

€ 69.000 / 3.000 = € 23.

4. 48 €

€ 75 - € 27 = € 48.

5. 1.200 diensten

€ 57.600 / € 48 = 1.200 diensten.

6. 90.000 €

1.200 × € 75 = € 90.000.

7. 72.000 €

€ 54.000 / (1 - 0,25) = € 72.000.

8. 400 leden

€ 120.000 / € 300 = 400 leden.

9. 20 %

(2.500 - 2.000) / 2.500 × 100% = 20%.

10. 27.000 €

6.000 × (€ 22 - € 9) - € 51.000 = € 78.000 - € 51.000 = € 27.000.

11. 21.870 €

Vennootschapsbelasting: 19% × € 27.000 = € 5.130. Na belasting: € 21.870.

12. 3,24 €

Dividend: 60% × € 64.800 = € 38.880. Per aandeel: € 38.880 / 12.000 = € 3,24.

13. 7.000 eenheden

(€ 51.000 + € 40.000) / € 13 = 7.000 eenheden.

14. 22.667 eenheden

Winst vóór belasting: € 81.000 / 0,81 = € 100.000. Afzet: (€ 240.000 + € 100.000) / € 15 = 22.666,7; afgerond naar boven 22.667 eenheden.

15. -9.300 €

Begroot: 5.000 × € 24 - € 90.000 = € 30.000. Werkelijk: 4.600 × € 24,50 - € 92.000 = € 20.700. Verschil: € 20.700 - € 30.000 = - € 9.300.

16. -9.600 €

(4.600 - 5.000) × € 24 = - € 9.600.

17. 184.260 €

Vennootschapsbelasting: 19% × € 200.000 + 25,8% × € 30.000 = € 38.000 + € 7.740 = € 45.740. Na belasting: € 230.000 - € 45.740 = € 184.260.

Examenopgave — antwoordmodel

Vraag 1 (2 p)

De kok heeft een vast contract: zijn loon moet worden betaald, ongeacht hoeveel personen er een lunch bestellen. De bezorgkosten nemen toe als er meer lunches worden bezorgd, dus ze veranderen mee met de afzet.

- 1 p: loon kok: onafhankelijk van de afzet
- 1 p: bezorgkosten: veranderen mee met de afzet

Vraag 2 (2 p)

Dekkingsbijdrage: € 16 - € 5,60 = € 10,40. Break-evenafzet: € 62.400 / € 10,40 = 6.000 personen. Break-evenomzet: 6.000 × € 16 = € 96.000.

- 1 p: juiste break-evenafzet
- 1 p: juiste break-evenomzet

Vraag 3 (2 p)

TO: € 0 en 10.000 × € 16 = € 160.000. TK: € 62.400 en € 62.400 + 10.000 × € 5,60 = € 118.400.

- 1 p: juiste waarden TO
- 1 p: juiste waarden TK

Vraag 4 (2 p)

8.000 × € 10,40 - € 62.400 = € 83.200 - € 62.400 = € 20.800.

- 1 p: juiste totale dekkingsbijdrage
- 1 p: juiste uitkomst

Vraag 5 (2 p)

7.200 × (€ 16,50 - € 5,90) - € 63.000 = 7.200 × € 10,60 - € 63.000 = € 76.320 - € 63.000 = € 13.320.

- 1 p: juiste werkelijke dekkingsbijdrage
- 1 p: juiste uitkomst

Vraag 6 (3 p)

Afzet: (7.200 - 8.000) × € 10,40 = - € 8.320.

Prijs: 7.200 × (€ 16,50 - € 16,00) = + € 3.600.

Variabele kosten: 7.200 × (€ 5,60 - € 5,90) = - € 2.160. Constante kosten: € 62.400 - € 63.000 = - € 600.

Totaal: - € 7.480.

- 1 p: juist afzeteffect
- 1 p: juist prijseffect en juist effect variabele kosten
- 1 p: juist effect constante kosten

Vraag 7 (2 p)

Vennootschapsbelasting: 19% × € 148.000 = € 28.120; na belasting € 119.880. Dividend: 60% × € 119.880 = € 71.928. Lina: 60% × € 71.928 = € 43.156,80.

- 1 p: juiste winst na belasting
- 1 p: juist dividend voor Lina

Vraag 8 (1 p)

Met gereserveerde winst kan de bv de bus (deels) met eigen vermogen betalen, zodat ze minder hoeft te lenen en minder interest betaalt.

- 1 p: juist argument

Verwerkingsopdrachten — modelantwoorden

Les 4.1

Verwerkingsopdracht

1. Constant: huur van de keuken, afschrijving van de trucks, verzekeringen, loon van de vaste medewerkers. Variabel: ingrediënten, verpakkingen, betaalkosten per pinbetaling.

2. Totale kosten bij 90.000 bowls: € 585.000 + 90.000 × € 4,20 = € 963.000. Omzet: 90.000 × € 12 = € 1.080.000.

3. Mees vergeet de constante kosten. De € 7,80 per bowl is wat er overblijft om de constante kosten te betalen. Pas als die zijn terugverdiend, is er winst.

Les 4.2

Verwerkingsopdracht

1. De dekkingsbijdrage is € 7,80 per bowl: het deel van de prijs dat overblijft na de variabele kosten, en dat bijdraagt aan het betalen van de € 585.000 constante kosten.

2. Dekkingsbijdrage: € 13 - € 4,20 = € 8,80. Break-evenafzet: € 585.000 / € 8,80 ~ 66.477,3; afgerond naar boven 66.478 bowls. Door de hogere prijs is de break-evenafzet lager.

3. Veiligheidsmarge: (90.000 - 75.000) / 90.000 × 100% ~ 16,7%. De afzet mag 16,7% lager uitvallen dan verwacht voordat Lina’s Bowls verlies maakt.

Les 4.3

Verwerkingsopdracht

1. Het snijpunt van de TO- en de TK-lijn ligt bij 75.000 bowls en € 900.000.

2. Bij 45.000 bowls: TO € 540.000, TK € 585.000 + 45.000 × € 4,20 = € 774.000. Verlies: € 234.000. In de grafiek ligt de TK-lijn daar boven de TO-lijn.

3. De TO-lijn wordt minder steil (bij 120.000 bowls nog € 1.320.000 in plaats van € 1.440.000). Het snijpunt schuift naar rechts: break-evenafzet € 585.000 / (€ 11 - € 4,20) ~ 86.029,4, dus 86.030 bowls.

Les 4.4

Verwerkingsopdracht

1. (90.000 - 75.000) × € 7,80 = 15.000 × € 7,80 = € 117.000. Boven de break-evenafzet levert elke bowl de volledige dekkingsbijdrage als winst op.

2. Resultaat: 80.000 × € 7,80 - € 585.000 = € 39.000. Vennootschapsbelasting: 19% × € 39.000 = € 7.410. Na belasting: € 31.590.

3. Vóór belasting nodig: € 150.000 / 0,81 ~ € 185.185,19. Afzet: (€ 585.000 + € 185.185,19) / € 7,80 ~ 98.741,7, dus 98.742 bowls.

Les 4.5

Verwerkingsopdracht

1. Werkelijk: 86.000 × (€ 11,80 - € 4,35) - € 592.000 = 86.000 × € 7,45 - € 592.000 = € 48.700. Vennootschapsbelasting 19% × € 48.700 = € 9.253; na belasting € 39.447.

2. Geen van beiden heeft helemaal gelijk. De grootste oorzaak is de lagere afzet (- € 31.200). De kortingsactie (prijs) kostte € 17.200 en de duurdere ingrediënten € 12.900.

3. Afzet: (4.000 - 4.200) × € 32 = - € 6.400. Prijs: 4.000 × (€ 39 - € 38) = + € 4.000. Variabele kosten: 4.000 × (€ 6 - € 6,50) = - € 2.000. Constante kosten: € 62.000 - € 63.500 = - € 1.500. Totaal: - € 5.900 (= € 66.500 - € 72.400).

Les 4.6

Verwerkingsopdracht

1. Box 2: 24,5% × € 28.431 = € 6.965,60. Lina houdt € 28.431 - € 6.965,60 = € 21.465,40 over.

2. Werkelijk na belasting: € 39.447. Dividend 50%: € 19.723,50. Lina: 60% × € 19.723,50 = € 11.834,10; Mees: 40% × € 19.723,50 = € 7.889,40.

3. Argument Lina: door te reserveren groeit het eigen vermogen, zodat de bv de vierde truck (deels) zelf kan betalen en minder hoeft te lenen. Argument Mees: de aandeelhouders hebben risico genomen met hun inbreng en willen daarvoor beloond worden; hij heeft het geld privé nodig.

Oefeningen — modelantwoorden

Les 4.1

1. Wat is het verschil tussen constante en variabele kosten?

Constante kosten veranderen niet als de afzet verandert (zoals huur en afschrijving); ze lopen ook door als er niets wordt verkocht. Variabele kosten veranderen mee met de afzet (zoals grondstoffen en verpakking).

2. Deel in als constante of variabele kosten voor een rijschool: a. lease van de lesauto’s; b. brandstof; c. huur van het kantoor; d. examengeld dat de rijschool per examen aan het CBR betaalt.

a. Constant. b. Variabel (meer lessen, meer brandstof). c. Constant. d. Variabel (per examen).

3. Waarom dalen de gemiddelde kosten per product als de afzet stijgt?

De constante kosten blijven gelijk en worden over meer producten verdeeld. Daardoor dalen de constante kosten per product, en dus de gemiddelde kosten.

4. Een fietsenmaker verwacht 1.800 reparaties voor gemiddeld € 45. Zijn constante kosten zijn € 28.000 per jaar; de variabele kosten (onderdelen) € 15 per reparatie. Bereken de omzet, de totale kosten en de gemiddelde kosten per reparatie (twee decimalen).

Omzet: 1.800 × € 45 = € 81.000. Totale kosten: € 28.000 + 1.800 × € 15 = € 55.000. Gemiddelde kosten: € 55.000 / 1.800 = € 30,56.

5. Gebruik opdracht 4. Bereken de gemiddelde kosten als de fietsenmaker 2.400 reparaties doet, en leg uit waarom die lager zijn.

Totale kosten: € 28.000 + 2.400 × € 15 = € 64.000. Gemiddeld: € 64.000 / 2.400 = € 26,67. Lager, omdat de constante kosten van € 28.000 over meer reparaties worden verdeeld.

6. Een fysiotherapiepraktijk verwacht 3.100 behandelingen van € 42. De constante kosten zijn € 70.000, de variabele kosten € 4,50 per behandeling. Bereken de omzet, de totale kosten en de gemiddelde kosten per behandeling (twee decimalen).

Omzet: 3.100 × € 42 = € 130.200. Totale kosten: € 70.000 + 3.100 × € 4,50 = € 83.950. Gemiddeld: € 83.950 / 3.100 = € 27,08.

7. Bij 1.200 klanten zijn de totale kosten van een schoonmaakbedrijf € 18.000 per maand, bij 1.500 klanten € 21.600. Bereken de variabele kosten per klant en de constante kosten per maand.

Het verschil in kosten komt alleen door de variabele kosten: (€ 21.600 - € 18.000) / (1.500 - 1.200) = € 3.600 / 300 = € 12 per klant. Constante kosten: € 18.000 - 1.200 × € 12 = € 3.600 per maand.

8. Lina's Bowls betaalt koks met een vast contract en oproepkrachten die alleen werken als het druk is. Leg uit dat de loonkosten van Lina's Bowls zowel constante als variabele kosten kunnen zijn.

Het loon van de koks met een vast contract moet Lina altijd betalen, ook als er weinig bowls worden verkocht: dat zijn constante kosten. De oproepkrachten werken alleen bij drukte, dus hun loon stijgt en daalt mee met de afzet: dat gedraagt zich als variabele kosten.

Les 4.2

1. Wat is de break-evenafzet?

Het aantal producten of diensten waarbij de totale opbrengsten gelijk zijn aan de totale kosten, zodat het resultaat precies nul is.

2. Een product kost € 25 en heeft € 9 variabele kosten. Wat is de dekkingsbijdrage per product?

€ 25 - € 9 = € 16.

3. Wat gebeurt er met de break-evenafzet als de constante kosten stijgen? Leg uit.

De break-evenafzet stijgt: er moeten meer producten worden verkocht om met dezelfde dekkingsbijdrage per product de hogere constante kosten te betalen.

4. Een escaperoom heeft € 48.000 constante kosten per jaar. Een spel kost € 29 per persoon; de variabele kosten zijn € 5 per persoon. Bereken de break-evenafzet en de break-evenomzet.

Dekkingsbijdrage: € 29 - € 5 = € 24. Break-evenafzet: € 48.000 / € 24 = 2.000 personen. Break-evenomzet: 2.000 × € 29 = € 58.000.

5. Een fysiotherapiepraktijk heeft € 96.000 constante kosten. De variabele kosten zijn 20% van de omzet. Bereken de break-evenomzet.

Break-evenomzet: € 96.000 / (1 - 0,20) = € 96.000 / 0,80 = € 120.000.

6. Een kinderfeestjesbedrijf rekent € 18 per kind; de variabele kosten zijn € 3,60 per kind. De constante kosten zijn € 36.000 per jaar. Het bedrijf verwacht 3.000 kinderen. Bereken de break-evenafzet, de break-evenomzet en de veiligheidsmarge (één decimaal).

Dekkingsbijdrage: € 14,40. Break-evenafzet: € 36.000 / € 14,40 = 2.500 kinderen. Break-evenomzet: 2.500 × € 18 = € 45.000. Veiligheidsmarge: (3.000 - 2.500) / 3.000 × 100% ~ 16,7%.

7. Gebruik opdracht 6. Het bedrijf huurt een tweede ruimte voor € 9.000 per jaar. Bereken de nieuwe break-evenafzet, en leg uit of het bedrijf bij een verwachte afzet van 3.000 kinderen nog winst maakt.

Constante kosten: € 36.000 + € 9.000 = € 45.000. Break-evenafzet: € 45.000 / € 14,40 = 3.125 kinderen. Bij 3.000 kinderen ligt de afzet onder de break-evenafzet, dus het bedrijf lijdt verlies (125 × € 14,40 = € 1.800), tenzij de tweede ruimte extra klanten oplevert.

8. Een fietsverhuurder heeft € 30.000 constante kosten; een dag huur kost € 40 en de variabele kosten zijn € 12. Hij overweegt de variabele kosten te verlagen naar € 10 door goedkopere onderdelen te gebruiken. Bereken de break-evenafzet voor en na de verlaging, en noem een risico van de goedkopere onderdelen.

Voor: € 30.000 / (€ 40 - € 12) = 1.071,4, dus 1.072 huurdagen. Na: € 30.000 / (€ 40 - € 10) = 1.000 huurdagen. Risico: goedkopere onderdelen gaan sneller kapot, waardoor fietsen vaker stilstaan, klanten ontevreden raken en de afzet daalt.

Les 4.3

1. Waarom begint de lijn van de totale opbrengsten in de oorsprong, en die van de totale kosten niet?

Bij een afzet van 0 is de omzet € 0, dus de TO-lijn begint in de oorsprong. De constante kosten zijn er ook bij een

afzet van 0, dus de TK-lijn begint op de hoogte van de constante kosten.

2. Hoe zie je in een break-evengrafiek of de onderneming winst of verlies maakt bij een bepaalde afzet?

Ligt de TO-lijn boven de TK-lijn, dan is er winst; ligt de TK-lijn boven de TO-lijn, dan is er verlies. Het verschil tussen de lijnen is de grootte van de winst of het verlies.

3. Wat gebeurt er met de TK-lijn als de variabele kosten per eenheid stijgen?

De TK-lijn wordt steiler (ze begint nog steeds bij de constante kosten). Het break-evenpunt schuift naar rechts.

4. Een bijlesbureau rekent € 20 per bijles. De constante kosten zijn € 9.000 per jaar, de variabele kosten € 8 per les. Bereken de coördinaten van twee punten van de TO-lijn en twee punten van de TK-lijn, bij een afzet van 0 en van 2.000 lessen.

TO: (0; € 0) en (2.000; € 40.000). TK: (0; € 9.000) en (2.000; € 9.000 + 2.000 × € 8 = € 25.000).

5. Gebruik opdracht 4. Bereken bij welke afzet de TO- en de TK-lijn elkaar snijden, en hoe hoog de omzet daar is.

Break-evenafzet: € 9.000 / (€ 20 - € 8) = 750 lessen. Omzet: 750 × € 20 = € 15.000.

6. Een hondenuitlaatservice rekent € 35 per wandeling; de variabele kosten zijn € 15 en de constante kosten € 24.000 per jaar. Bereken het break-evenpunt en het resultaat bij 2.000 wandelingen. Beschrijf waar je dat resultaat in de grafiek ziet.

Break-evenafzet: € 24.000 / € 20 = 1.200 wandelingen (omzet € 42.000). Bij 2.000: TO € 70.000, TK € 24.000 + € 30.000 = € 54.000, winst € 16.000. In de grafiek: de afstand tussen de TO-lijn (boven) en de TK-lijn (onder) bij 2.000 wandelingen.

7. Gebruik opdracht 6. Vergelijk twee plannen: (A) de variabele kosten stijgen naar € 17 door een duurdere verzekering; (B) de prijs stijgt naar € 40. Bereken voor beide de break-evenafzet en beschrijf hoe de grafiek verandert.

A: € 24.000 / (€ 35 - € 17) = 1.333,3, dus 1.334 wandelingen; de TK-lijn wordt steiler, het snijpunt schuift naar rechts. B: € 24.000 / (€ 40 - € 15) = 960 wandelingen; de TO-lijn wordt steiler, het snijpunt schuift naar links.

8. Een leerling zegt: "In de break-evengrafiek zie je dat de winst steeds sneller stijgt als de afzet groter wordt." Leg uit of dit klopt.

Dat klopt niet. TO en TK zijn rechte lijnen; het verschil tussen de twee neemt bij elke extra eenheid met hetzelfde bedrag toe: de dekkingsbijdrage. De winst stijgt dus gelijkmatig (lineair), niet steeds sneller. Wel stijgt de winst als percentage van de omzet.

Les 4.4

1. Welke winstbelasting betaalt een bv, en welke de eigenaar van een eenmanszaak?

Een bv betaalt vennootschapsbelasting over haar winst. De eigenaar van een eenmanszaak betaalt inkomstenbelasting (box 1) over de winst van zijn onderneming.

2. Schrijf de formule op voor de afzet die nodig is om een gewenste winst vóór belasting te halen.

Benodigde afzet = (constante kosten + gewenste winst vóór belasting) / dekkingsbijdrage per eenheid.

3. Een onderneming verkoopt 500 eenheden boven de break-evenafzet. De dekkingsbijdrage is € 30. Hoe groot is de winst vóór belasting?

500 × € 30 = € 15.000. Bij de break-evenafzet zijn alle constante kosten al gedekt.

4. Een bv die schoonmaakdiensten levert, verwacht 2.600 opdrachten van € 65; de variabele kosten zijn € 18 per opdracht en de constante kosten € 78.000. Bereken het resultaat vóór en na vennootschapsbelasting (19%).

Dekkingsbijdrage € 47. Resultaat: 2.600 × € 47 - € 78.000 = € 44.200. Vennootschapsbelasting: 19% × € 44.200

= € 8.398. Na belasting: € 35.802.

5. Gebruik opdracht 4. Hoeveel opdrachten zijn nodig voor een winst vóór belasting van € 60.000?

(€ 78.000 + € 60.000) / € 47 = 2.936,2, dus 2.937 opdrachten.

6. Een bv maakt € 260.000 winst vóór belasting. Bereken de vennootschapsbelasting (2026) en het resultaat na belasting.

19% × € 200.000 + 25,8% × € 60.000 = € 38.000 + € 15.480 = € 53.480. Na belasting: € 260.000 - € 53.480 = € 206.520.

7. Gebruik opdracht 4. De bv wil € 40.000 winst ná belasting (19%). Bereken het aantal opdrachten dat nodig is.

Winst vóór belasting: € 40.000 / 0,81 = € 49.382,72. Afzet: (€ 78.000 + € 49.382,72) / € 47 = 2.710,3, dus 2.711 opdrachten.

8. Een zzp-fotograaf (eenmanszaak) verwacht € 52.000 winst. Hij voldoet aan het urencriterium en is geen starter. Bereken zijn resultaat na inkomstenbelasting (2026, zonder heffingskortingen). Gebruik: zelfstandigenaftrek € 1.200, mkb-winstvrijstelling 12,70%, box 1: 35,75% tot € 38.883 en 37,56% daarboven.

Na zelfstandigenaftrek: € 50.800. Mkb-winstvrijstelling: 12,70% × € 50.800 = € 6.451,60; belastbaar € 44.348,40. Inkomstenbelasting: 35,75% × € 38.883 = € 13.900,67 plus 37,56% × € 5.465,40 = € 2.052,80; samen € 15.953,47. Resultaat na belasting: € 52.000 - € 15.953,47 = € 36.046,53.

Les 4.5

1. Wat is het verschil tussen het begrote en het gerealiseerde resultaat?

Het begrote resultaat is het resultaat dat vooraf werd verwacht. Het gerealiseerde resultaat is achteraf berekend met de werkelijke afzet, prijzen en kosten.

2. Noem vier oorzaken waardoor het gerealiseerde resultaat kan afwijken van het begrote.

Een andere afzet, een andere verkoopprijs, andere variabele kosten per eenheid en andere constante kosten.

3. De variabele kosten per eenheid vallen € 0,50 hoger uit dan begroot. De werkelijke afzet is 10.000. Wat is het effect op het resultaat?

10.000 × - € 0,50 = - € 5.000: het resultaat is € 5.000 lager.

4. Een schoonmaakbedrijf (bv) begrootte 2.600 opdrachten van € 65 met € 18 variabele kosten en € 78.000 constante kosten. Werkelijk: 2.450 opdrachten van € 66, € 18,50 variabele kosten en € 80.200 constante kosten. Bereken het begrote en het gerealiseerde resultaat vóór belasting, en het verschil.

Begroot: 2.600 × € 47 - € 78.000 = € 44.200. Werkelijk: 2.450 × € 47,50 - € 80.200 = € 36.175. Verschil: - € 8.025.

5. Gebruik opdracht 4. Bereken de vier verschillen (afzet, prijs, variabele kosten, constante kosten) en controleer of ze samen het totale verschil geven.

Afzet: (2.450 - 2.600) × € 47 = - € 7.050. Prijs: 2.450 × (€ 66 - € 65) = + € 2.450. Variabele kosten: 2.450 × (€ 18 - € 18,50) = - € 1.225. Constante kosten: € 78.000 - € 80.200 = - € 2.200. Totaal: - € 8.025. Klopt.

6. Gebruik opdracht 4. Bereken het gerealiseerde resultaat na vennootschapsbelasting (19%).

Vennootschapsbelasting: 19% × € 36.175 = € 6.873,25. Na belasting: € 36.175 - € 6.873,25 = € 29.301,75.

7. Een escaperoom begrootte 5.200 spelers van € 28 (variabele kosten € 7, constante kosten € 71.400). Door een prijsverhoging naar € 30 kwamen er maar 4.800 spelers. Bereken het begrote en het gerealiseerde resultaat, en beoordeel of de prijsverhoging verstandig was.

Begroot: 5.200 × € 21 - € 71.400 = € 37.800. Werkelijk: 4.800 × € 23 - € 71.400 = € 39.000. Het resultaat is € 1.200 hoger, ondanks 400 spelers minder: de hogere dekkingsbijdrage per speler compenseert het verlies aan

spelers. Financieel was het verstandig; wel zijn er minder klanten die mond-tot-mondreclame kunnen maken.

8. In de tabel "Wat als?" levert een prijsverhoging van 5% Lina's Bowls € 54.000 extra winst op. Lina verwacht echter dat de afzet dan daalt van 90.000 naar 84.000 bowls. Bereken het resultaat bij een prijs van € 12,60 en 84.000 bowls, en leg uit waarom de "Wat als?"-tabel te optimistisch was.

Resultaat: 84.000 × (€ 12,60 - € 4,20) - € 585.000 = 84.000 × € 8,40 - € 585.000 = € 120.600. Dat is maar € 3.600 meer dan begroot, in plaats van € 54.000. De tabel veranderde maar één factor tegelijk, terwijl een hogere prijs in werkelijkheid meestal leidt tot een lagere afzet.

Les 4.6

1. Wie beslist bij een bv over de verdeling van de winst na belasting?

De aandeelhoudersvergadering (AVA).

2. Wat betekent het als een bv winst reserveert?

De winst wordt niet uitgekeerd, maar blijft in de bv. Het eigen vermogen wordt groter; de bv kan het geld gebruiken om te investeren of tegenvallers op te vangen.

3. Waarom keert een stichting geen winst uit?

Een stichting mag geen uitkeringen doen aan haar oprichters of bestuurders. Een overschot blijft in de stichting en wordt gebruikt voor haar doel.

4. Een bv maakt € 150.000 winst vóór belasting. De AVA keert 60% van de winst na belasting uit als dividend. Er zijn 30.000 aandelen. Bereken het dividend per aandeel en het bedrag dat naar de reserves gaat.

Vennootschapsbelasting: 19% × € 150.000 = € 28.500; na belasting € 121.500. Dividend: 60% × € 121.500 = € 72.900, per aandeel € 72.900 / 30.000 = € 2,43. Reserves: € 121.500 - € 72.900 = € 48.600.

5. Een vof van twee vennoten maakt € 96.000 winst. Elk krijgt € 30.000 arbeidsvergoeding en 4% interest over zijn inbreng (A € 25.000, B € 15.000). De rest wordt gelijk verdeeld. Stel de winstverdeling op.

Arbeidsvergoeding: € 60.000. Interest: A € 1.000, B € 600. Rest: € 96.000 - € 60.000 - € 1.600 = € 34.400; ieder € 17.200. A: € 30.000 + € 1.000 + € 17.200 = € 48.200. B: € 30.000 + € 600 + € 17.200 = € 47.800.

6. Een bv met twee aandeelhouders (70% en 30% van de aandelen) maakt € 80.000 winst vóór belasting. De AVA reserveert 25% van de winst na belasting. Bereken het dividend voor elke aandeelhouder.

Vennootschapsbelasting: 19% × € 80.000 = € 15.200; na belasting € 64.800. Reserves: 25% × € 64.800 = € 16.200. Dividend: € 48.600. Aandeelhouder 1: 70% × € 48.600 = € 34.020; aandeelhouder 2: 30% × € 48.600 = € 14.580.

7. Een directeur-grootaandeelhouder krijgt € 90.000 dividend. Bereken de box 2-belasting (2026: 24,5% tot € 68.843, 31% daarboven) en leg uit waarom hij misschien liever een deel van de winst in de bv laat.

Box 2: 24,5% × € 68.843 + 31% × (€ 90.000 - € 68.843) = € 16.866,54 + € 6.558,67 = € 23.425,21. Als hij minder uitkeert, blijft hij onder de grens van € 68.843 en betaalt hij over al zijn dividend het lage tarief. De gereserveerde winst kan hij later uitkeren of in de bv investeren.

8. Een vof maakt € 70.000 winst. Elke vennoot krijgt € 28.000 arbeidsvergoeding en 5% interest over zijn inbreng (A € 40.000, B € 10.000). De rest wordt verdeeld naar verhouding 60 : 40. Stel de winstverdeling op, en leg uit waarom de vennoten eerst een arbeidsvergoeding en interest afspreken.

Arbeidsvergoeding: € 56.000. Interest: A € 2.000, B € 500. Rest: € 70.000 - € 56.000 - € 2.500 = € 11.500; A 60% = € 6.900, B 40% = € 4.600. A: € 28.000 + € 2.000 + € 6.900 = € 36.900. B: € 28.000 + € 500 + € 4.600 = € 33.100. Met een arbeidsvergoeding krijgt elke vennoot een beloning voor zijn werk, en met de interest een vergoeding voor het geld dat hij heeft ingebracht. Zo is de verdeling eerlijk als de inbreng van werk en geld

verschilt.